1ste. JAARGANG. CURACAO DEN 31n. OCTOBER 1884. N° 44.

AMIGOE DI CURACAO.

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden ƒl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar ƒl. 10,—
Afzonderlijke nummers ƒl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels ƒl. 0,50, voor elken regel meer ƒl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
OP CURAÇAO,
PLEIN VAN PIETERMAAL, N° 129.

De Agentuur
ten huize van de Heeren
JAN ELLIS, *Curaçao.* — Otrabanda.
JUAN CAPPILES, *Aruba.* — Playa.
JOSÉ A. ROSA HERRERA, *Bonaire.* — Playa.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta ƒl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba ƒl 10.— pa anja.
Un number só ƒl. 0,25.
Un anuncio di 1 té 7 regel, ƒl 0,50, cada regel mas ƒl. 0,07½.

SCHEEPSTIJDINGEN.
aankomst alhier:

2 Nov. *Glenfyne* van New-York.
3 „ *Maracaibo* „ Maracaibo.
7 „ *Royal Mail* „ Southampton.
9 „ *Oranje-Nassau* van Holland.

CALENDARIO.
November.

2. DOMINGO. di Toer Santos.
3. LUNA. *Memoria di toer difuntos.*
4. MARTES. S. Carlos Borromeo ob.
5. RAZON. Stos. Zacharias i Elisabeth.
6. HUEBES. S. Leonardo abad
7. BIERNES. S. Willibrordo ob.
8. SABRA. Stos. Martirnan coronado.

STAND DER MAAN.

V. M. 3 Nov. 4 ure 1 m. A. M.

Opkomst der Zon:
5 Nov. 6 ure 12 m.
Ondergang der Zon:
5 Nov. 5 ure. 48 m.

SCHEEPSTIJDINGEN.
vertrek van hier:

4 Nov. *Valencia* naar New-York.
5 „ *Maracaibo* „ Maracaibo.
7 „ *Polykeh.* „ St. Thómas.
11 „ *Oranje-Nassau* naar Holl.

EEN HERDERLIJK WOORD.

Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid Mgr. ROMÁN LOVERA Bisschop van Mérida of Maracaibo, had bij een herderlijk schrijven van 23 Juli ll. de geloovigen van zijn diocees met de Encycliek van Z. H. Paus Leo XIII over de Vrijmetselarij bekend gemaakt. Aanstonds barstte een storm van afkeuring en verzet in die streken van Zuid-Amerika tegen de Encycliek los, waar Mgr. Lovera het opperherderlijk woord van Paus Leo deed vernemen. Allerlei dwaasheden wist men ook daar den volke uit de Encycliek op te disschen. Welken graad, zelfs bij de bloem der Zuid-Amerikaansche staatslieden, het onverstand kan bereiken, als men zich door scheeve voorstellingen en onredelijke beoordeelingen tegen de Pauselijke Encycliek heeft laten ophitsen, meldden ons kortgeleden de nieuwsbladen uit Caracas, toen de Venezolaansche Regeering tegen de verspreiding van de Encycliek een verbod uitvaardigde; waarom?—omdat zij *denkbeelden* bevat, die met de wetten en instellingen van onze naburige Republiek in strijd zouden zijn! De Keizer aller Russen evenwel koestert betere gedachten aangaande de Encycliek, en heeft opzichtens haar een geheel ander gebod uitgevaardigd. Hij toch ziet in de denkbeelden, d. i. in de leerstellingen van Paus Leo's Encycliek een waarborg van *vrede, orde, rust, bloei,* en *welvaart* voor zijne staten; daarom luidde de keizerlijke verordening, dat 's Pausen denkbeelden in elke kerk van het onmetelijk Russische Rijk plechtig van den kansel moesten afgelezen en gepredikt worden. Of de Venezolaansche Regeering hare dwaling heeft ingezien, en zich met die Russische gedachte heeft gaan vereenigen, durven wij niet uit te maken. De veronderstelling is niet ongegrond; want de moedige Bisschop van Mérida — meer gehoorzamende aan God en diens Plaatsbekleeder op aarde: den Paus, dan aan de onrechtvaardige bevelen van menschen—kondigde de Encycliek *Humanum Genus* in zijn diocees af, en werd tot nog toe ongemoeid gelaten. Echter vond zich de Doorluchtige Prelaat den 17n der vorige maand genoodzaakt, nogmaals aan de geloovigen van zijn bisdom een herderlijk schrijven te richten, en wel met het doel om plechtig te protesteeren tegen de smaad en verguizing, waarmede in het bisdom van Mérida zoowel de leerstellingen der Encycliek als de Eerbiedwaardige persoon des Pausen door vele lieden getroffen werden. Gelijktijdig wekt Mgr. Lovera zijne geloovigen op tot liefde en trouw jegens den Opperherder van Christus Kerk, en spoort hen aan, met oprecht Katholieke gevoelens te luisteren naar de Encycliek, als naar het woord van Hem, die, opvolger van Petrus, door Christus-zelven met het opper-leeraarsambt in de Kerk is bekleed geworden. Op treffende wijze legt voorts de moedige Kerkvorst getuigenis af van zijn persoonlijke trouw en verknechtheid aan den Apostolischen Stoel, en verklaart zich bereid, desnoods bloed en leven op te offeren om die getuigenis gestand te doen.

De meesten onzer Lezers zullen met genoegen den Spaanschen tekst van dien merkwaardigen Herdelijken brief hier zien volgen:

NOS DOCTOR
ROMAN LOVERA,

por la gracia de Dios y de la Santa Sede Apostólica, Obispo de Mérida.

A nuestro Venerable Clero y fieles de la Diócesis.

Salud y bendición.

Dominus illuminatio mea et salus mea, quem timebo?
El Señor es mi luz y mi salud, á quien temeré?
Salm. 26 v 1°.

Gravísimas circunstancias Nos impulsan, amados hermanos en Jesucristo, á dirigiros esta carta. Con motivo de la venerable Carta Encíclica que su Santidad ha dirigido al mundo católico, y que por su expreso mandato os hemos hecho conocer por nuestras letras de 23 de Julio último, se ha vilipendiado y maltratado indignamente en la doctrina que expone y en su Venerable persona al Augusto representante de Jesucristo en la Iglesia de Dios.

Dolor acerbo y profunda pena, amados hermanos, laceran nuestro corazon al ver por la prensa, por la palabra y por indignas reticencias, tratado de una manera incalificable, al Vicario de Jesucristo, y Nos, que hemos sido constituidos por El como Pastor de esta Grey, no podríamos permanecer indiferentes é insensibles ante los ultrajes y violencias impías que se irrogan al Padre común de los fieles, al Sucesor de San Pedro, á aquél que tiene en virtud de divina herencia el poder de desligar y de atar, de abrir y de cerrar las eternales puertas del Cielo. No: bajo ningún pretesto, por ningún motivo, nos es lícito guardar un silencio que no sería justificado ni por la prudencia, ni por la caridad, y que los divinos esplendores de nuestra sacrosanta Fé, de la Fé en Jesucristo, nuestro amable Redentor, nos obligan á romper.

Sea, pues, conocido de todos vosotros, amados hijos, que de ninguna manera nos retraemos de la obediencia y de la adhesión que os hemos hecho patente en la carta aludida hácia el Santo Padre León XIII: que rechazamos con santa indignación todo lo que pueda hacernos aparecer como indiferentes á la doctrina expuesta en la Carta Encíclica de 20 de Abril de este año: que protestamos contra todos los ataques que ya por la prensa, ya de palabra, ya por medio de reticencias, que no cuadran en el cristiano católico, se hacen al Sumo Pontificado en la Venerable persona de León XIII; que, en fin, Nos, nos asociamos con la alegría y el contento que produce en los hijos la unión y armonía con el Padre, á la suerte del Sumo Pontífice; que, somos solidarios con El en todo lo que se refiere á su enseñanza en materia de Fé y de costumbres, en todo lo que manda creer y practicar, y que contando ante todo con los auxilios divinos, Nos, nos sentimos dispuestos á ofrendar nuestra sangre y nuestra vida para testificar estos nuestros votos.

Esto lo decimos á vosotros, amados hermanos, rogandoos, por la caridad de Nuestro Señor Jesucristo, por sus entrañas de misericordia, de las cuales salimos y en las que fuimos engendrados por El en el glorioso madero de la Cruz, para que no os separéis de la Iglesia y de su Jefe en estos desgraciados tiempos, para que no sigáis ofendiendo en su Vicario al Salvador Jesús, para que fuertes con las convicciones que produce la santa Fé que habéis profesado en el Bautismo, os hagáis invulnerables contra las asechanzas del enemigo común que pretende arrancaros la Fé cristiana y con ella la eternidad feliz que ha ofrecido Jesucristo á los que le aman y le siguen. Os decimos esto porque esperamos el cumplimiento de las indefectibles promesas que nos ha hecho Jesucristo, porque estamos en comunión, á pesar de nuestra indignidad, con el Papa, es decir, fuertemente arraigados en la inconmovible piedra que es la Iglesia de Jesucristo, que es la Iglesia de Pedro, la Iglesia Romana, la Iglesia de los Papas, la Iglesia de León XIII.... Oh! y cuán grato nos sería, amados hijos, para nuestro lacerado corazon el veros fuertes, valerosos, el oiros exclamar en medio de la horrenda nube de impiedad que ruje sobre nuestras cabezas, con el Vidente, es decir, el inspirado por el Dios Fuerte. "El Señor es mi luz y mi salud, Si El me asiste, á quién temeré? El Señor es el protector de mi vida, por qué he de temer? Si me encontrase en medio del campo enemigo, mi corazon permanecerá tranquilo. Una sola cosa he pedido al Señor, y esta buscaré con todas mis fuerzas, el habitar todos los dias de mi vida en su santa casa." (*)

No temáis: la barca de Pedro no puede perecer. Ella sobre nada hace diez y nueve siglos, en medio de las furiosas ondas del mundo que fué su enemigo desde el principio; y es solo en ella que se pueden salvar los infelices náufragos. Dirijamos nuestras miradas al Piloto, que hoy es León XIII, y confiados en El abandonémonos á su sabia direccion, llevemos á su corazon, que colma el dolor, el homenage de nuestro amor, de nuestra sumisión, de nuestra Fé Cristiana, Católica, Apostólica y Romana. Se ataca

(*) Salmo 26.

á nuestra Fé, unámonos, acerquémonos al Padre Santo y nos salvaremos: aquí, de la vergüenza, de la angustia y del remordimiento: allá, de las penas que merecen los infieles y los enemigos del Verbo de Dios, Jesucristo.....

Por despacho de la Cancillería, del mes de Mayo último, nos ha hecho saber Su Santidad, que usando benignamente de su Apostólica autoridad, suspende por un año á partir de la fecha en la que en cada Iglesia se haya leído su Carta Encíclica de 20 de Abril, ya la reserva de las censuras en que caen los afiliados en la secta Francmasónica, ya la obligación de denunciarlos, pudiendo en consecuencia cualquier sacerdote aprobado, absolver de las dichas censuras á los que contritos se acercasen al Santo tribunal de la Penitencia, y que por otra parte cumplan exactamente lo que en semejantes casos está ordenado.

Todo esto, amados hijos, y nuestras propias calamidades, el deber de propender por nuestra parte al mantenimiento de la Paz, y á conservar á los fieles en lo que de Nos depende, sometidos en lo temporal á las legítimas autoridades que nos rigen, no por temor, sino por la convicción que trae nuestra misma profesión de fé, y la necesidad de rogar al Señor aparte de nuestro país la peste y el hambre que asuelan á otros paises, influyen en nuestro ánimo para ordenar á todas las Iglesias de la Diócesis lo que abajo expresamos.....................

Dadas, firmadas y refrendadas en la Santa Visita Pastoral de la ciudad de La Grita, el 17 de Setiembre de 1884, dia de la impresión de las Cinco Llagas del Glorioso San Francisco de Asis.

ROMÁN,

OBISPO DE MÉRIDA.

Por mandado de S. S. Iltma. y Rma..

Nicolas M. Oliváres, Srio.

CORRESPONDENCIA.

Panamá 5 di October 1884.

....

Promé mi coeminza e cos chikitoenan di mi noticia, mi kier doená bo un idea di estadoe di comercio i salud i di usoe i coestumber di e tera, oende mala suerte a trecé mi—podiser pa mi purgatorio. Sea asina!

E tera-akí ta un Estadoe Soberano di Confederacion Colombiana, i p'esai un tera koe su linga ta spanjó, koe ta hustamente e linga koe hende no ta tende ni papia, sino masjar rara bez. Motiboe di e linga di patria aki ta, koe comercio, nos por bisa, ta casi henteramente den manoe di stranjeroe só, manera, hende di Sintoms, Aleman, Ingles i Americano. Toer asuntoe di e pakoesnan ai ta sucedé na linga di nan donjo, di manera koe, pa un hende por ta klerk di un di e casnan-aí, es koe no sabi mas koe spanjó, ta un homber desgraciá n'e tera-akí. Un parti di basta consideracion ta den man di Chinees; tien hopi di nan akí. Den di nan tien algun koe ta mancha nogosji masjar grandi i koe ta lo ké nos ta jama, casa fuerte. Mi no por splicá mi com nan por bisa koe Chineesnan ta un raza koe no sá traha. Di Colon na Panamá tien 29 estacion di trahadornan di Canal; no tien ni unoe koe hende no ta haja algun Chinees koe tien nan tienda establecé aí di coeminda of di mercancia secoe. Si toer Chinees, koe tien aki, resolbe di bai defende nan patria contra Francia, sigur general Courbet lo hajé un poco pertar.

Maské awor pa motiboe di muchoe awaseroe na tera aden i na estacionnan di Canal, nogoci ta un poco desanimar akí, nos ta mira padilanti koe si verano drenta (koe ta na luna di November koe ta bini) i no jobé na Estacionnan, lo ké lo permiti trahadornan di Canal bini Panamá pa bin surti nan di coeminda i panja, bende lo anima hopi, pasobra n'e tem-ai coemprador di interiornan també lo bin coempra artikel nobonan. Un gran speranza tambe pa major parti di comerciantenan ta, si Compania di Canal realiza su plan di probecha di e estacion di secura koe ta bini pa pura trabao, manera lo Bo mira den di e correspondencia-akí.

Maar...... como semper meste bini algun cos pa bin stroba ilusionnan di hende, Goebiernoe, ó pa papia mehor, Ministerio a manda na Cámaranan di Nacion un plan di ley pa bolbe pone Aduana na Colon i aki. Si socede asina, lo ta ruina sigur di e teranan-aki. Comerciantenan ta haci toer nan posibel pa e plan no toema lugar. Figurá bo koe gastoe di flete di Europa na Colon, premio di letra di cambio (wissel), trecementoe den ferro-carril di Colon té aki &ª &ª, ta pone riba mercancianan un 50 %, oende lo nos bai para, si riba di esai meste bini tambe un derechi di aduana koe lo no baha di 35 ó 40 % mas? Ajera mas di e comerciantenan a reuni pa nan trata riba e cuestion importante-aki. Despues di un discusion largoe nan a coembini di nombra un comision pa haci un peticion (pidimentoe) na Gobiernoe di República i otro na Asamblea Legislativa (koe ta doena ley) pa moenstra nan e gran perhuicio general i particular koe e ley-aí lo bin causa. Comerciantenan di Colon tien intencion di toema mees camina. Laga nos spera!

Estadoe di salud no ta nada bon. Caintura malaria, caintura geel, disenteria i diarrea ta lastra toer dia alomenos diez-cincoe hende na graf. Causa di e dos promer plaganan ta holor stinki di e lodonan koe tien den stad despues di awaseroe; i no ta solamente n'e lugar aleuwnan koe e awanan ta keda para i haci despues un holor putri, koe por trece hasta cólera, sino tambe den principal caja i plazanan mees. Caintura geel no ta ataca mas koe hende di Europa. Maar t'e mees caintura malaria koe ta ataca nos toer, jioe di tera, meescos koe stranjeroenan koe ta di tera cajente; ora é cohé un Europeo, é ta troca na caintura geel. E otro dos enfermedadnan ta bini di e awa koe hende ta bebe aki; é ta masjar maloe. Masjar poco hende ta bebe awa di renbak. Nan ta prefera e otro awa koe nan ta saca foi poz i koe tien, mi n' sá, ki venenoe koe ta doena disenteria i diarrea.

Como major parti di hende di e stad-akí ta stranjeroe, ta resulta koe coestumber di akí ta masjar diferente di e otro tera hispano-americanonan, pasobra nan no ta sigi mas koe manera stranjeroenan ta haci, esta, henteramente manera di New-York. Toer camina hende ta haja hopi hotel i restaurant (cas koe ta bende coeminda &ª na kende koe kier) i un parti grandi di e otro casnan tien stranjeroe ta biba den nan; mas di un stranjero nan ta cera huntoe pa huur un cas. Tien hopi famia tambe koe ta ricibi pasageroe den nan cas di biba. Asina anto, toer cas di Panamá, kita poco afó, ta posada.

Awor lo ké ta bida akí, ta asina meescos meescos semper (monótono) mas di kiko un hende por corda. Masjar trabao, masjar fatiga, esponer na toer sorto di enfermedad; maar distraccion, expancion di alma, nada. Sociabilidad (coestumber di sociedad) no ta existi; toer hende un ta busca otro of un ta haja otro pa *nogoci*, maar despues di ora di trabao, ningun hende no ta conoce otro. Hende ta trompeca coe otro manera piedra riba caja, maar apena nos ta mira dos hende di muchoe confianza coeminda otro. Mi ta biba den un cas camina tien hopi pasagero, i, maske nos ta mira otro toer dia nunca nos no ta coeminda otro. Ja bo por mira koe e coestumbernan-aí no ta propio di un tera hispano-americano.

Mi ta bai doená bo nobo koe mi por haja di jioe di Curaçao-nan koe a bini aki i també di estadoe awé di trabao di Canal.

Di e jioe di Curaçao-nan koe a jega aki, masjar poco tini koe ta traha na Canal, i nan ta na estacion *Matachin*, major parti como wardador di anochi. Na Colon tambien tien algun di nan emplear na e *draga*-nan koe ta coba Canal. Mi no por a jega di sabi cuantoe nan ta, apesar di toer manera koe mi a haci pa sabi. Maské e lugar, camina nan a hunta, ta di mas maloe di henter línea, toch nan ta keda mihor koe trahadornan di otro tera. Na coeminzamentoe koe nan a jega aki, varios a moeri i algun di nan a bolbe na nan tera. Aki na Panamá mi a mira un seis di nan asina, meslar i carpinter, toer coe trabao i koe ta gana 2 i 3 fuerte pa dia. E hendenan-aí ta bira loco di contentoe ora nan haja un hende papia *papiamentoe* coe nan...............

(*E ta sigi.*)

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Gouvernements-besluiten.

De heer *A. S. Nouel*, benoemd tot Districtmeester van het 2e district op *Bonaire*.

De infanterist der 2e klasse *M. J. Toppele*, met ingang van 1n November dj. als maréchaussée der 2e. klasse bij de brigade maréchaussées in deze kolonie gedetacheerd.

Het Montefiore-feest.

—o:o—

De feestelijkheden ter gelegenheid van den 100sten Verjaardag van *Sir Moses Montefiore* zijn thans grootendeels afgeloopen, en ongetwijfeld tot groote voldoening van de Israëlietische broeders en alle vereerders des edelen grijsaards. Elk gedeelte van het officieele program is tot volledige uitvoering kunnen komen.

Op den vooravond van het feest stegen in de Synagoge *Mikvé Israel* beden van dank tot den Almachtige, die het leven van den grooten Israëliet één weldaad had doen worden voor de zonen Israëls evenzeer als voor duizenden Christenen. De WelEerwaarde Heer Sant-Croos deed een ruimen greep in de merkwaardige gebeurtenissen, waaraan het honderdjarig leven van Sir Moses zoo rijk is. Aandoenlijk was de schildering van den vromen en voorbeeldigen echtgenoot; forsch en breed die van den Kampvechter voor de Politieke en Godsdienstvrijheid zijner Geloofsgenooten; uitvoerig de opsomming van grootsche daden, die den held van het feest als een waarachtig *menschenvriend* moesten afbeelden.

Een feest-koor van Dames en Heeren, als de Curaçaonaars maar zelden uit hun midden zagen optreden, vertolkte met geestdrift de dank- en zegenbeden, die, op dat uur vooral, uit ieders hart voor den edelen Montefiore hemelwaarts streefden.— Ook den volgenden dag (27 dezer) had 's morgens om 9 uren in den Tempel *Emmanuel* een zelfde plechtige samenkomst plaats. De zware en langdurige regen, welke op dien morgen reeds ten half negen ure nederviel, was oorzaak dat velen verstoken bleven van het genoegen om de keurige redevoering van den Zeer Eerwaarde Heer Laguna en de fraaie muziek-uitvoering in den Tempel te komen bijwonen. Zeer vele ingezetenen van Curaçao ontstaken des avonds feest-licht. De lokalen der „Gezelligheid" en der „Union di San Hosé" prijkten met veelkleurige lampions en toepasselijke transparants.

Meer nog dan door voormelde feestelijkheden, kunnen wij zeggen, werd aan Sir Moses Montefiore eere gedaan door de rijke almoezen welke in die dagen aan Curaçao's behoeftige inwoners werden uitgedeeld, en bijzonder door het stichten van een *Montefiore-Fonds*. De Bazar welke voor dit liefdadig doeleinde op den 27n geopend is en tot heden druk bezocht wordt, is rijk voorzien van de keurigste voorwerpen van kunst en smaak; terwijl aan de Dames en Heeren der Commissie (zie Amigoe N° 42 en 43) zoowel wegens de smaakvolle regeling der expositie als wegens hunne hoffelijke behandeling van de bezoekers een oprecht woord van hulde moet gebracht worden. Op de *expositie-zelve* komen wij later terug.—Inderdaad, men kon den edelen Menschenvriend op zijn 100sten verjaarfeest niet waardiger vereeren, dan, volgens zijn voorbeeld, de edele liefdadigheid ten bate van de behoeftige Curaçaonaars op zulk een heerlijke wijze te beoefenen!

NEDERLAND.

De staatsbegrooting, door den Minister van Financiën ingediend, geeft ons de volgende opheldering omtrent het tekort van 15 millioen, waar onze lezers per telegram reeds van onderricht zijn.

Het tekort is *f* 15.218.564 met inbegrip der misschien niet noodige 5 millioen voor zilver-ontmunting.— De uitgaven, ad 136 millioen zijn ongeveer 9 millioen lager, de middelen ad *f* 120.954.176 ongeveer 7 millioen hooger geraamd. Onder de uitgaven zijn *f* 17.272.900 door leening te dekken. Het gezamenlijk tekort, tot en met 1885, is *f* 55.332.510, waarvoor uit de jongste leening nog *f* 42.608.547 beschikbaar is.

De minister wil het geraamde tekort op den gewonen dienst ad 3½ millioen dekken door verhooging van overgangsrecht bij overlijden op effecten en uitbreiding daarvan tot rentegevende schuldvorderingen, verhooging en uitbreiding van het zegelrecht op effecten tot een bedrag van 12 ton; nieuwe inrichting van de staatsloterij, waaruit hij 2 ton denkt te trekken, en het verder ontbrekende, dus het grootste gedeelte, uit de persoonlijke belasting.

De aangegeven cijfers komen ons voor de voornaamste te zijn uit de millioenenrede; het herstel van het financieel evenwicht bij zijn tweede begrooting, door het ministerie aangekondigd, is dus nog niet bereikt. De dringende noodzakelijkheid er van zal wel door niemand ontkend worden, terwijl het mede een feit is, dat dit evenwicht alleen verkregen kan worden door vermindering van uitgaven of verhooging van inkomsten.

Wat betreft de gewone uitgaven, deze zijn 2.7 millioen onder die van het vorige jaar, maar desniettemin blijft er eene gaping van 3 millioen. Mag men den minister gelooven dan is ons staathuishouden niet te weelderig ingericht, want volgens hem valt er op dat gebied niet te bezuinigen en is het tekort langs dien weg niet weg te nemen.

— In het verslag der Commissie van Rapporteurs over het voorstel van *In-overweging-neming van een voorstel tot verandering van art.* 198 *der Grondwet* wordt gezegd: „In „de gezondheidstoestand van het „geëerbiedigd Hoofd van den Staat „heeft zich naar men meende te „weten, tusschen de indiening van „het ontwerp tot benoeming eener „Regentes en die van het tegen„woordige ontwerp, geen achteruit„gang, veeleer een heugelijke ver„betering voorgedaan."

— Volgens de *Statistiek van den loop der bevolking van Nederland over* 1883, uitgegeven door het departement van Binnenlandsche Zaken, bedroeg op 3 December van dat jaar de bevolking van het Rijk 4.225.065 personen (2.090.850 m. en 2.134.215 vr.)

ROME.- Betrekkelijk de Vorstelijke gift van 300.000 lires, die de telegraaf ons meldde dat Koning Humbert uit zijn particuliere kas geschonken heeft bij gelegenheid van het woeden der Cholera in Italië, vernemen wij nader, dat de eene helft van die som uitgedeeld zal worden aan de behoeftige nabestaanden van door de Cholera gevallen hoofden van gezinnen, de andere zal besteed worden voor het stichten van een weeshuis voor de ouderlooze kinderen van slachtoffers der vreeselijke plaag.

PARIJS, 15 Oct.— Volgens de *Gaulois* is de premier Ferry verantwoordelijk voor de nederlaag der Franschen te Tamsui; want Admiraal Courbet, die volkomen bekend was met de Chineesche verdedigings-

krachten in genoemde stad, oordeelde het noodzakelijk om persoonlijk en met geheel zijne macht tegen Tamsui op te rukken: hij wilde zulk een gewichtige operatie niet aan Admiraal Lespès toevertrouwen. Maar uit Parijs kwamen tegen-orders, en alzoo moest nu Admiraal Lespès de krijgsverrichting leiden en — het hoofd stooten voor Tamsui.

— De *Soleil* vergelijkt den tegenwoordigen oorlog in Tonking met den avontuurlijken Franschen krijgstocht in Mexico, met dit verschil evenwel, dat Frankrijk zich uit Mexico terug kon trekken, omdat dit land niet geannexeerd was: uit Tongking echter kunnen de Franschen niet meer terug, want zij hebben er officieel bezit van genomen.

BRUSSEL. 14 Oct.— Republikeinsche vereenigingen worden er gevormd te Dison en op meer andere plaatsen. De regeering heeft troepen gezonden naar Antwerpen, om de kiezers bij de aanstaande gemeente-verkiezingen (19 Oct.) te beschermen.

— De Hoog Eerwaarde Pater *Kockerols*, provinciaal der EE. PP. Redemptoristen in België, is van zijn reis in Canada en de Vereenigde-Staten terug.

De Pater heeft een nieuw huis van zijn orde gesticht te Montreal. De E. P. Catulli, zijn reisgezel, is tot overste er van benoemd. Het is het vijfde huis, dat de paters Redemptoristen in Canada tot stand brengen. God zegent op bijzondere wijze de missiën in dat land, evenals in de Vereenigde-Staten, (waar zij een twintigtal huizen bezitten,) in in Australië, Chili, in de Argentijnsche Republiek, in die van Ecuador, in Suriname, op Sint Thomas, enz.

WEENEN. 27 Sept.— Volgens de *Standaart* is op de bijeenkomst der drie Keizers sprake geweest van de betrekkingen met den H. Stoel. Aanstonds, na zijn terugkomst te Weenen, heeft de Oostenrijksche Kanselier een gehoor verleend aan den pauselijken nuntius, Mgr. Vannutelli. Deze heeft daarna een lange dépêche gezonden aan den kardinaal-staats-secretaris Mgr. Jacobini. De inhoud dier dépêche is nog niet bekend.

BERLIJN, 14 Oct.— Verscheidene verkiezings-meetings van Socialisten zijn door de Regeering belet of ontbonden. *Herr Conrad*, een voornaam Socialist, heeft Berlijn moeten verlaten. — Alle vreemde schepen te Stettin zijn doorzocht geworden, of zij soms oproer-stichtende geschriften aan boord hadden.

LYON, 24 Sept.— De kerkvervolging in China duurt nog altijd voort. *Les Missions Catholiques* van Lyon hebben de volgende dépêche ontvangen van Mgr. Delpeche, overste der vreemde missies te Parijs. "Mgr. Chausse, coadjutor van den apostolischen prefect von Kwang-Tong, telegrapheert uit Hong-Kong, dat talrijke Kapellen vernield zijn. Zes duizend christenen zijn omgekomen.

PETERSBURG, 14 Oct.— De sluiting van de Universiteit te *Kief*, door de Regeering bevolen, heeft onder de beschaafde standen groote ontevredenheid verwekt, maar vooral bij de studeerende jongelingschap kwaad bloed gezet. Ook te Charkoff zou de Universiteit gesloten zijn. Het Russische Gouvernement is besloten tegen de oproerige studenten met alle gestrengheid op te treden. Zoo als men weet worden de jongelieden in Rusland meerendeels door ongeloovige Duitsche professoren in de zoogenaamde moderne wetenschap opgeleid; en die wetenschap zonder God of Godsdienst vormt natuurlijker wijze ook burgers zonder eerbied voor de wettige overheid: vormt derhalve kweekscholen van nihilisten en Keizer-moordenaars.

BUENOS AYRES, 14 Oct.— *Mgr. Luis Matera* Pauselijk Nuntius is aangezegd, binnen 24 uren het land te verlaten. De Clericalen zijn voornemens den Apostolischen Afgevaardigde bij zijn vertrek eene ovatie te brengen; de Liberalen zetten een contra-demonstratie op touw.

DE ENGELSCHE ZEEMACHT.

—o—

Is Engeland in staat zijn Koloniale bezittingen te verdedigen? Deze is de vraag die men gesteld heeft en die onlangs te Londen door Lord Henry Lennox en ook door Lord Northbrook, ieder op zijn wijze, beantwoord is.

Om zijn bezittingen te verdedigen, heeft Engeland een zeemacht noodig die grooter en sterker is dan alle zeemachten te zamen, en van deze zeemacht met de daaruit volgende overheersching hangt niet slechts de toestand van het rijk af maar ook het behoud van een derde deel van zijn bevolking: de gestelde vraag dient dus niet om te weten te komen of het Engelsch zeewezen nu even sterk of sterker is dan het ooit geweest is, maar of de vermeerdering en toeneming in macht gelijken tred houdt met de vooruitgang van den handel dien het moet beschermen en of Engelands Zeemacht vergeleken met het zeewezen van alle mogendheden krachtig genoeg is tegen alle gebeurlijkheden van het oogenblik. Ter beantwoording van deze vraag heeft onlangs de *Pall Mall Gazette* aan de Admiraliteit twaalf vragen gesteld waarop een bekwame correspondent geantwoord heeft; welk antwoord wij in hoofdzaak hier laten volgen:

De oorlogs-gevaren, waarmêe Engeland bedreigd wordt zijn zeer toegenomen sinds 1868; zijn Koloniale bezittingen hebben zich uitgebreid, en echter zijn de kosten voor haar zeewezen verminderd terwijl de uitgaven der andere zeemachten te zamen 165 p. c. gestegen zijn.

De Engelsche gepantserde vloot, wel verre van eene algeheele overmacht te hebben over de vloot der andere mogendheden, gaat ter nauwernood boven die der Franschen wat betreft het getal schepen; wat aangaat de kanonnen en den ouderdom der schepen staat Frankrijk beneden Engeland en dit bijna gelijk aan Frankrijk opzichtens de duurzaamheid en sterkte en de snelheid in vaart der gepantserde vloot.

De Engelsche Admiraliteit heeft verontachtzaamd de noodige herstellingen te doen, zoodat de helft van zijn gepantserde schepen 3e klasse niet meer strijdvaardig is.

De kanonnen waarover de Engelsche vloot tegenwoordig te beschikken heeft zijn minder én in waarde én in krachtsvermogen dan die van Frankrijk en van Italië.

Frankrijk heeft in China betere oorlogsschepen dan wij; de Chineesche gepantserde schepen overtreffen onze kruizers in den *Stille-Oceaan*, en onze vloot zou niet bestand zijn tegen de gepantserde vloot van Brazilië. Wat betreft de andere zeemogendheden, staat onze zeemacht boven allen.

Onze vloot van kruizers is geheel en al onvermogend om onze koopvaardij te beschermen.

Ter bescherming van onze 19.000 koopvaardij-schepen bezitten wij niet meer dan 21 niet gepantserde schepen.

Wij bezitten buiten ons land niet meer dan 8 aanlegplaatsen en 4 dokken waar onze schepen kunnen hersteld worden.

In geheel Indië hebben wij niet een dok groot genoeg voor een gepantserd schip om gerepareerd te worden.

Geheel het vereenigd Rijk heeft slechts twee havens genoegzaam beschermd. Enkelen van onze koopvaardij-havens, en wel de meest belangrijken hebben zelfs niet een Torpedo-boot. Wij hebben ook niet genoeg geoefende mariniers, om onze vloot strijdvaardig te maken; in tijd van oorlog zouden wij verplicht zijn 8.000 man te nemen van onze reserve-troepen, die de helft minder talrijk zijn dan die van Frankrijk.

De Correspondent van de *Pall Mall Gazette* zegt ten slotte dat de juistheid van zijn verslag wel door niemand zal betwijfeld worden.

De *Pall Mall Gazette* zelf maakt de opmerking dat de inlichtingen door zijn Correspondent gegeven wel verontrustend zijn. Zoo Engeland zich niet aan het gevaar wil blootgeven van ten onder te gaan, moet de Brittannische Regeering onmiddelijk de zaak ernstig opnemen en de kosten voor het zeewezen bestemd, merkelijk verhoogen.

Verscheidenheden.

Neemt men aan, dat de bevolking der aarde 1200 millioen menschen bedraagt, dan is een oppervlakte, gelijk aan die van het bevroren meer van *Constanz* voldoende, om allen eene staanplaats te geven, zonder dat zij elkander nog verdringen: elk mensch zou vier vierkante voeten ter zijner beschikking hebben. Brak nu deze ijskorst, zoodat het gansche menschdom in het meer van *Constanz* verdronk, dan zou de waterstand van dit meer slechts zes duim stijgen.

De oudste der Europeesche Vorsten is, gelijk men weet, Keizer Wilhelm van Duitschland, die 87 jaren telt. Vervolgens komen Paus Leo, die 73; onze Koning, die 67; de Koning van Denemarken, die 66; Koningin Victoria die 65; de Koning van Wurtemberg, die 61; de Koning van Saksen, die 56; de Keizer van Oostenrijk en de Koning van Zweden en Noorwegen, die beide 55; de Koning van België, die 49; de Koningin van Portugal en Rhumenië, die beide 45; de Sultan van Turkije, die 41; de Koning van Italië, die 40; de Keizer van Rusland, die 39; de Koningen van Beieren en van Griekenland, die beide 38; de Koning van Servië, die 29 en die van Spanje, de jongste, die 26 jaren oud is.

Onlangs was een Ier bezig met het graven van een put. Bijna was het werk gereed, toen, terwijl de werkman zich door een hartig maal versterkte, de put plotseling weer instortte. De slimme Ier, die niet veel lust had van voren af aan te beginnen, hangt zijn jas en hoed aan de takken van een nabijstaanden boom en verwijdert zich. Een oogenblik later komt een zijner buren op de plaats. Die jas en hoed zonder eigenaar doen hem dadelijk aan een ongeluk denken—: de put is ingestort en heeft den graver bedolven! In die meening roept hij zoo spoedig mogelijk hulp, en nu gaat men met mannenmacht aan 't werk, om zoo mogelijk den levend begravene te redden. Als nu het werk genoegzaam gevorderd is en de put weer de vereischte diepte heeft, komt de gewaan de bedolvene, die natuurlijk van den prins geen kwaad wist, te voorschijn.

Het is de vraag of onze tijd de eeuw van ijzer of de eeuw van papier zal moeten heeten. In Amerika schijnt laatstgenoemde naam meer en meer recht van bestaan te krijgen. Blaine, de candidaat voor het presidentschap der Vereenigde Staten, zeide dezer dagen in Bowdoin-College: „Deze eeuw legt mij een tafellaken voor van dezelfde stof, waarvan het wiel van mijn rijtuig gemaakt is, namelijk van papier. Papier treedt in elke handeling van het leven op. Van papier maken wij onnoemelijk veel zaken, zoo voor behoeften als voor sieraden: wij vechten op papier; wij worden rijk door papier; wij maken geld van papier; ja, de Amerikanen bouwen zelfs huizen van papier. Inderdaad, als er nog mededinging is tusschen ijzer en papier, blijft dit laatste overwinnaar."

De *Moniteur de Rome* geeft een overzicht van de missionarissen, welke door de Propaganda naar heidensche landen zijn gezonden. In het geheel bedraagt hun aantal 6700 en wel 1000 Capucijnen naar Indie, 2500 Franciscanen naar Marokko, China en Amerika, 300 Oblaten naar Jaffna, Natal en Ceilon, 700 priesters der Buitenlandsche Missiën naar Corea en Tonkin, 1500 Jesuïeten naar Engelsch-Guijana, Armenië en Madagascar, 200 Lazaristen naar Perzië en Abyssinië, 500 Dominicanen naar de Philippijnen en Centraal Tonkin. Deze moedige missionarissen, die voor geene moeielijkheden terugschrikken en zelfs den dood niet vreezen, kunnen op buitengewone resultaten van hun arbeid wijzen. Zoo hebben alleen de 700 priesters der Buitenlandsche Missiën in het jaar 1883 18,400 heidenen bekeerd, 20,000 kinderen van Christelijke en 298,000 kinderen van heidensche ouders gedoopt.

Carcasona 18 September 1884.

Mi muy estimado Amigoe Cobi.

(*Sigimentoe di N° 43*).

Tabata 10 di September. Lourdes tabata jeen coe stranjeroenan, koe a bini for di toer camina pa honra la Birgen, durante Octaaf di fiesta di su Nacementoe. Toer ora Procesionnan tabata pasa pa bai na es lugar privilegiado, camina la Birgen a parce na un moza, jamar Bernadetta. Aja nan tabata reza na honor di Maria i muchoe enfermoe na alma i na curpa, honradornan di dié, koe a bebe foi fuente koe a sali for di barranca, a haja nan salur trobe.

Nos a pasa un seis dia na es stad i tabata testigoe, koe fé catolica ta bon bibee na Francia ainda, un fé koe ta doena speranza, koe Francia lo no bai perdir.

Mi sabi, Cobi, koe hopi hende ta hari es debocion, koe nos tien pa Lourdes; nan ta hari, pasobra nan no ta kere den cos sobrenatural. Ma mi ta pidi tal incrédulo di no fica sinta ketoe ketoe, leuw foi es lugar santoe, zundrando i bofonando di es koe nan no a mira. Bini, mi ta bisa nan, bini mira, i anto si bo por splica di un manera natural toer kiko ta socede aki, lo bo haci un cos, koe ni hende di mas sabir mees di Europa por a haci Ai pobercitoenan! nan ta papia contra tantoe cos coe toer forza di palabra di eaja, sin koe nan sabi promer principio mees di es koe nan ta papia. Coe un palabra nan ta ninga dogma di nos religion, dogma koe nan no conoce, pasobra nan no a sinjé nunca; dogma koe hende di mas inteligente a studia hopi anja mees pa comprendé ó spliké. Ai, dispensá mi, Cobi, koe mi ta bira un poco tristoe, ta sintimentoe di mi coerazon koe mi no por sconde na bo, mi Amigoe.

Largá mi caba awor es carta, contando den poco palabra historia di *Nuestra Señora di Lourdes*.

Na Februari 1858, un mucha-muher, jamar Bernardetta Soubirous tabata mira un dia, un muher bonitoe para den un di barrancanan *Massabiellie*. El tabatien un rosario na mán i tabata bisa na es mucha: *Je suis l'immaculée conception*. Ami ta e concepcion sin mancha.—No un, maar mas bez Maria a parce asina na Bernadetta, i a sinja es mucha di ki manera el mester reza su rosario, i com mundoe mester haci penitencia i toema su refugio cerca dié, pa kita castigoe di Dios for di mundoe, koe el a merece pa su malicia. Na es lugar, koe Maria a parce, un fuente a sali, koe tien un forza dibinoe koe ningun hende por ninga.

Natural nan a hari di es bista milagrosa, i di forza dibinoe koe es awa tabatien. For di promer dianan mees, magistradonan frances tabata acusa Bernadetta di ganja pueblo, ma despues di a busca prueba, nan no por a haja ningun: asina klaar i berdadero tabata respondi di es mucha di diezcuater anja. Ora nan no por stop e plamamentoe di es bista milagrosa pa forza di ley, nan a poerbé pa forza di oro. Un ciertoe dia toch un stranjero tabata drenta cas di Bernadetta su parente, i promer ganjando, koe simpatia pa es koe a socede a trecéle cerca nan, el a caba es bisita bootando un sacoe jeen coe oro riba mesa pidiendo es pober famía di no pápia mas riba es koe a pasa den barranca di Massabiellie. Ma coe menosprecio nan a ninga es oro, nan no kier bende nan Meester pa trinta placa.

Despues di esai, nan a coeminza di acusa Sacerdotenan; sí na toer camina nan tabata boeta spionnan pa loer, si toer es cos no tabata un trastoe di Padernan. Maar es plan també a sali maloe, no solamente nan no a haja ni un pader, koe tabata misji particularmente den es cos, maar un mandamentoe di Pastoor di Lourdes, koe tabata taha toer Sacerdote di su Paroquia, di bisita es lugar, un mandamentoe koe Monseigneur Laurance, den es dianan Obispoe di Tarbes, koe Lourdes tabata un paroquia di dié, tabata confirmá pa toer Sacerdote di su dioceses.

Por nada nan tabata suplica es Ilustrísimo Obispoe di aproba es bista i forza milagrosa di awa, koe tabata sali for di fuente; ma su respondi tabata semper: „Mejor di warda un poco muchoe, koe di „doena den tal cos un sentencia hopi purar."

Es hechoe di Obispoe di Tarbes tabata un arma den mán di incrédulonan di ninga toer kiko nan tabata conta di Lourdes, ma esai no a haci, koe el a doena un sentenci mas purar. El tabata nombra un comision, koe tabata mandar di samina toer cos coe prudencia di mas grandi. Es comision a samina toer exactamente, a bisita es lugar milagrosa, i a interroga bao di huramentoe toer hende, koe tabatien cuenta den es cos-aki. Denter hopi, koe a cura pa awa di es fuente, nan tabata scohe trinta, koe nan a samina scrupulosamente coe medio di médico di mas sabirnan. Seis di es trintanan tabata ninga, pasobra nan por atribuí

[illegible]

Lourdes [illegible] Maria [illegible] Aña [illegible] Rosario. [illegible]

[illegible] Lourdes [illegible] H. Lasserre [illegible] Nuestra Señora di Lourdes [illegible] Mara Coni [illegible]

Na dia diezseis di November [illegible] Lourdes. I awor [illegible] di trece na papiamentoe [illegible] milagronan. [illegible] a sosodé na es lugar privilegiado. Bo ta [illegible] di es no[illegible]-aki. Bo por pidi redactor di „Amigoe di Curaçao" di publiké den su courant. [illegible] e no por awor, nos por wel warda un dos ó tres seman, pasobra es cos no ta

[illegible]

A PERDE

[illegible]

[illegible] del Mercado.

NEW-YORK. Sept. 10, 1884.

[illegible]			
[illegible]	5½	á	5¾
[illegible]	[illegible]	á	[illegible]
[illegible]	4½	á	5
Alm[illegible]		á	[illegible]
[illegible]			
[illegible]	10	á	10½
[illegible]	10½	á	10¾
[illegible]	9½	á	9¾
Balsamo [illegible]	35	á	36
Balsamo Copaiba		á	35
Cueros de chivo [illegible]			
[illegible]		á	60
[illegible]		á	[illegible]
[illegible]		á	35
[illegible]	30	á	31
[illegible]	27	á	29
[illegible]		á	40
Cueros venado [illegible]			
[illegible]		á	24
[illegible]	26	á	[illegible]
[illegible]		á	25
Cueros de Res. (Mercado firme).			
[illegible]	17½	á	17¾
[illegible]	18	á	18½
[illegible]	13½	á	14
[illegible]			
[illegible]	15½	á	16½
[illegible]	12½	á	14
SABANILLA [illegible]	16	á	17
BOGOTÁ [illegible]	19½	á	20½
RIO HACHA [illegible]	13½	á	14½
ORINOCO [illegible]	20½	á	21
[illegible] PLATA [illegible]	14	á	14½
Caucho. (Mercado mas animado).			
Pará fino	[illegible]	á	54
ordinario		á	40
Cacao. (Mercado quieto).			
Maracaibo	24	á	25
Carácas	17	á	18
Dividivi. (Mercado quieto)	$30	á	$36
Lana		á	[illegible]
Miel de Abeja.			
de Cuba, por Galon en depósito	54	á	55
de Sto Domingo	52	á	53
Palo de Mora. (Mercado quieto.)			
Maracaibo		á	13.00
Sabanilla		á	14.00
Zarapia. (Nominal)		á	1.75

CAMBIOS. ☞ El cambio en Paris sobre Londres está hoy á fr 25.18.

Sobre Londres Letras Banquerasá	3 d	v	á 4.85
id.	60	„	á 4.8[illegible]
Sobre Paris.	3	frcs	á 5.1[illegible]
id.	60	„	á 5.[illegible]
Sobre Hamburgo	3	M.	á [illegible]
id.	60	„	á [illegible]

Azúcar Refinada.— El "drawback" sobre azucar refinada ha sido reducido á $[illegible] menos 1%.

"Impr. de la Libreria" de A. Bethencourt é hijos.